

"A més de les tòpiques dues Espanyes, en va existir una altra, la tercera"

Dm, 26/03/2019 per Catalunya Religió

([Cristianisme al Segle XXI](#)) El passat dissabte 23 de març, al saló d'actes dels jesuïtes de Casp, tingué lloc la cinquena sessió del cicle "Església catalana i reconstrucció nacional", promoguda per Cristianisme al Segle XXI a càrrec d'**Hilari Raguer**, monjo de Montserrat i historiador, sota el títol Tres catalans de la tercera Espanya, en referència al cardenal **Francesc d'Assís Vidal i Barraquer**, el polític d'Acció Catalana, **Manuel Carrasco i Formiguera**, i el general **Domènec Batet**. Començà constatant que ,durant la guerra civil, allargada voluntàriament per Franco allargà (i per això els "Comitès per la pau", ja que el conflicte es debatia a les cancelleries estrangeres), la jerarquia eclesiàstica se sumà a un dels dos bàndols, el franquista, bé que a Catalunya hi havia molta gent que no s'hi sentia bé, ni tampoc en el bàndol republicà, cosa que li permetia parlar de la tercera Espanya, bons representants de la qual eren les tres personalitats que serien objecte de la seva conferència. Tots tres, catalans i catòlics amb diferents matisos, van acabar malament: el cardenal morí a l'exili i els altres dos executats.

Carrasco i Formiguera

De Carrasco i Formiguera, explicà que el 27-IV-1985, el cardenal Jubany el felicità pel discurs que havia fet pocs dies abans, el dia 9-IV, en la commemoració dels 50 anys de l'afusellament del polític, explicant la compatibilitat de ser cristià i patriota com ell va saber ser. Aleshores ho aprofità per demanar-li que en parlés i que iniciés la causa de beatificació... Tot seguit, explicà que Carrasco representà els anhels catalans al Pacte de Sant Sebastià (17-VIII-1930) juntament amb M. Mallol i Bosch (ARC) i J. Aiguader (EC) i deixà clar que ni la caiguda de la monarquia ni la república interessaven a Catalunya, si no se li reconeixia abans la seva personalitat política. La proclamació de la República per Macià (14-IV-1931), n'hauria estat una conseqüència. Per als castellans allò era un canvi de règim; per

a Carrasco i d'altres catalans, un canvi de nació. Diputat per Girona el 1931, defensà l'Estatut de Núria i no n'acceptà la minimització que se'n va fer, cosa que li costà l'expulsió de la Minoria Catalana i d'AC, amb d'altres catòlics, per la qual cosa ingressà a UDC el 1932. Fidel a la República durant la guerra, empaitat per anarquistes, Companys i Tarradellas intercediren perquè anés a Euskadi, però seria empresonat i jutjat sumaríssimament a Burgos amb condemna a mort, executada el 9-IV-1938, ordenada per Franco per la reacció de governs estrangers contraris als seu bombardejos, entre els quals el Vaticà. L'assistí el jesuïta Ignasi Romañá, i en els seus darrers moments, petonejà les fotos de muller i fills amb un peüc de la petita a les mans, que s'havia quedat de la darrera visita. Les seves darreres paraules varen ser: "Visca Catalunya lliure! Jesús, Jesús..." L'endemà, segons el monjo, el Diario de Burgos titulava en portada: "El Estatuto de Cataluña ha muerto".

Domènec Batet i Mestres

Domènec Batet i Mestres, capità general de la IV Regió Orgànica (1931-35), l'home que no volia la guerra, també va sofrir la revenja de Franco. Primerament, perquè criticà el desastre de l'Annual (1921), després per haver menystingut en diferents informes tots dos Franco (Francisco i Ramón) i, encara, per haver-lo desobeït en els fets d'octubre del 1934 (Franco volia una massakra a la Generalitat i, en canvi, Batet dominà la situació amb un mínim de destrucció i violència). Nomenat cap de la casa militar de Niceto Alcalà-Zamora, president de la República, el 1935, el febrer del 36 és designat cap de la VI Regió militar (Burgos). Contrari a l'aixecament, s'entrevista a Iratxe amb Mola, un dels conspiradors subordinat seu, comandant militar de Pamplona. Per volar aturar les coses, seria detingut a Burgos, condemnat a mort per un Consell de guerra, però no executat fins al febrer del 1937, quan havia perdut el recolzament de Mola. Expulsat de l'exèrcit ignominiosament i, per desig del dictador, desposseït de la Creu llorejada de Sant Ferran, cobejada per Franco, s'acomiadà dignament dels fills amb unes cartes emotives i amb la "consciència tranquil·la".

Vidal i Barraquer

Al cardenal Vidal i Barraquer, per al conferenciant, els cops de pal rebuts el van fer catalanista sense arribar mai a esdevenir independentista, i, per això, acabà els seus dies exiliat a la cartoixa de La Farneta (prop de Lucca, a la Toscana). El gener de 1939, quan les tropes franquistes entren a Tarragona, demanarà tornat al seu bisbat, però se li contestarà que era incompatible amb el Movimiento, per raons remotes, passades i recents. Les remotes foren la seva oposició al fet que Primo de Rivera prohibís l'ús del català en la catequesi i la predicació. (Perquè es vegi la persecució de la llengua, exposà que als anys 20, en la inauguració del curs del Seminari de Tarragona, es va denunciar un discurs fet en llatí com si hagués estat fet en català!) Les raons passades foren haver complert ordres del Vaticà de fer compatible la República amb l'Església (cosa que no saberen fer els cardenals Gomà i Segura i que l'acostà al nunci Tedeschini, inicialment contrari al cardenal) i, ja a l'exili (perseguit pels anarquistes, se salvà gràcies a Ventura Gassol), no haver volgut signar la Carta Colectiva del Episcopado español a los obispos del mundo entero, desitjada per Franco i promoguda pel cardenal Gomà. Enfront d'aquest manifest, Pacelli, secretari d'Estat vaticà i futur Pius XII, no es posicionà, si bé s'ha descobert recentment una carta no enviada en què li deia a Gomà d'aturar la cèlebre Carta. Altrament, des de La Farneta, feu els possible per buscar una mediació internacional per acabar la guerra que Franco allargava per

posicionar-se ell enfront d'altres generals (per exemple, al Congrés Eucarístic de Budapest de 1938). Mort el 13-IX-43, es prohibí fer-ne cap referència a Espanya, fins i tot a l'hebdomadari de l'Església espanyola Ecclesia, fins que el 9-X Franco va fer un comunicat per a tota la premsa en què demanava oracions pel cardenal finat amb llàgrimes de cocodril.

Una tercera Espanya sense encaix

El conferenciant no va voler concloure sense assegurar que Catalunya va ser una mena de viver de personalitats com les ressenyades per demostrar que, a més de les tòpiques dues Espanyes, en va existir una altra, la tercera, que no trobava l'encaix en cap de les altres dues.

No cal dir que, amb totes aquelles dades surant per l'aire del Saló, el debat que seguí va ser d'allò més viu. Se li demanà per què Pius XII va atorgar la màxima condecoració a Franco, la Creu de Crist, o per què l'Església sempre actua amb realpolitik; es repassaren els concordats antics i els actuals acords Església-Estat, se li van demanar detalls de l'allargament de la guerra per part de Franco i fins i tot que opinés sobre el moment actual. Explicà que, en publicar Ser independentista no és cap pecat, li demanaven si ell, amb la seva edat (90 anys) veuria la independència de Catalunya i que contestava que sí, amb dues condicions: que el procés s'accelerés una mica i que els avenços de la medicina també ho fessin, cosa que provocà hilaritat a la sala. I tanmateix mostrà com a primícia un nou llibre que aviat serà a les llibreries: La independència ja ha començat.